

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Kopija
Valstybės įmonei Registrų centrui
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2019-04-
Į 2019-04-03 Nr. 1T-332

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 2 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi [Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Įstatymo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Nuo 2019 m. sausio 1 d. pradėjus taikyti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 25, 27, 29, 35, ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-848 nuostatas (toliau – Įstatymas Nr. XIII-848), Teisingumo ministerija ne kartą yra pažymėjusi, kad, siekiant užtikrinti racionalų ir efektyvų Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų naudojimą, turi būti sprendžiamas klausimas dėl Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 29 straipsnio 3 dalies 3 punkte ir Įstatymo 25 straipsnio 3 dalyje numatytų subjektų sąrašo siaurinio. Atsižvelgdami į tai, pritariame Įstatymo projektu siūlomam valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų sąvokos apibrėžimui.

2. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad praktikoje problemų kelia ne tik valstybės ir savivaldybės institucijos ar įstaigos sąvokos Įstatyme nebuvimas, bet ir Įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta galimybė kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ir registrų nuostatuose nustatyti neatlygintiną registrų duomenų teikimą.

Įstatymo Nr. XIII-848 tikslas – centralizuotai išspręsti registro duomenų teikimo ir duomenų registravimo registruose atlygintinumo klausimą, nustatant bendrą principą, kad registro duomenys teikiami atlygintinai, atvejus ir subjektus, kuriems registro duomenys teikiami neatlygintinai, taip pat sąnaudų, patirtų dėl neatlygintino duomenų teikimo (registravimo) kompensavimo tvarką. Sistemškai vertinant minėtas nuostatas ir siekiant racionaliai naudoti valstybės išteklius, šiame kontekste turi būti peržiūrima ir Įstatymo 29 straipsnio 1 dalis.

Šiuo metu praktikoje susiklostė situacija, kai įvairūs subjektai, vadovaudamiesi Įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, savo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose (registrų nuostatuose) nustato neatlygintiną duomenų gavimą iš registrų (nustato pareigą konkrečių registrų tvarkytojams teikti jiems duomenis neatlygintinai). Tarp šių subjektų yra ir tokių, kurie nepatenka į Įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatytą subjektų ratą. *Svarbu pabrėžti ir tai, kad sąnaudų, patirtų dėl neatlygintino duomenų teikimo Įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais, kompensavimo tvarka nėra nustatyta nei Įstatymo 29 straipsnio 4 dalyje, nei jokiuose kituose teisės aktuose.*

Minėtas teisinis reguliavimas ir jo pagrindu susiklosčiusi praktika yra ydinga dėl kelių aspektų. Visų pirma, Įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta galimybė fragmentiškai (visuose įstatymuose ir (ar) ne tik registro, kurio duomenys teikiami, nuostatuose) spręsti neatlygintino

registrų duomenų teikimo klausimus neužtikrina registrų duomenų teikimo teisinio reguliavimo aiškumo, racionalumo ir veiksmingumo.

Antra, įvairūs subjektai savo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose neatlygintina registro duomenų gavimą nustato kaip teisę, neįvertindami visų kitų pasekmių, kylančių registro, kurio duomenys teikiami, tvarkytojui: *nenumato šiems teisės aktams įgyvendinti būtinų valstybės biudžeto lėšų*. Nors Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarimuose (pavyzdžiui, žr. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimą) yra konstatavęs, kad „<...> pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, išleisdamas įstatymą ar kitą teisės aktą, kuriam įgyvendinti reikalingos lėšos, turi numatyti tokio įstatymo arba kito teisės akto įgyvendinimui būtinas lėšas. Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų yra neskiriama arba jų skiriama nepakankamai. <...> priimdamas įstatymą, kurio įgyvendinimui reikėjo papildomų lėšų, įstatymų leidėjas privalėjo padaryti atitinkamus valstybės biudžeto pakeitimus ir numatyti tiek lėšų, kiek buvo reikalinga tam, kad šis įstatymas būtų įgyvendintas.“ Kadangi minėtiems teisės aktams įgyvendinti valstybės biudžeto lėšos nėra numatomos, Įstatymo 29 straipsnio 4 dalyje ir kituose teisės aktuose kompensavimo iš valstybės biudžeto lėšų tvarka už tokį duomenų teikimą nenustatyta, neatlygintinas registrų duomenų teikimas šiems subjektams negali būti įgyvendinamas.

Trečia, registro tvarkymą, į kurį patenka ir registro duomenų teikimas, nustato konkretaus registro veiklą reglamentuojantis įstatymas ar šio registro nuostatai. Vadovaujantis Registro steigimo, kūrimo, reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 881 „Dėl Registrų steigimo, kūrimo, reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 19.4 papunkčiu, registro, kurio duomenys teikiami, nuostatuose nurodomi atvejai, kuriais duomenų gavėjams registro duomenys teikiami neatlygintinai. Pažymėtina ir tai, kad, vadovaujantis Įstatymo 29 straipsnio 4 dalimi, sąnaudos, kurias registro tvarkytojas patyrė dėl neatlygintino registrų duomenų teikimo, finansuojamos iš šiam registro tvarkytojui skiriamų valstybės biudžeto lėšų. Taigi registro, kurio duomenys teikiami, tvarkytojas suinteresuotas susigrąžinti visas dėl neatlygintino duomenų teikimo patirtas išlaidas, o ne registro duomenų gavėjas, kuris tuos duomenis gauna neatlygintinai. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, manytume, kad išimtys dėl registrų duomenų neatlygintino teikimo turėtų būti nustatytos Įstatyme, Europos Sąjungos teisės aktuose ir registro, kurio duomenys teikiami, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar šio registro nuostatuose.

Apibendrindami tai, kas išdėstyta, siūlome:

- keisti ir Įstatymo 29 straipsnio 1 dalį, nustatant, kad „*Registro duomenys, registro informacija, registruoti dokumentai ir (arba) jų kopijos teikiami už atlyginimą, išskyrus šiame įstatyme, Europos Sąjungos teisės aktuose, registro, kurio duomenys teikiami, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar šio registro nuostatuose nustatytas išimtis*“.

- papildyti Įstatymo projektu keičiamą Įstatymo 29 straipsnio 4 dalį, nustatant, kad „*Sąnaudos, kurias registro tvarkytojas patyrė dėl išrašų, pažymų ir kitų dokumentų, dokumentų kopijų ir (arba) informacijos rengimo, teikimo ir perdavimo įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais, susijusiems registrams, valstybės informacinėms sistemoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti, už kuriuos iš kitų subjektų imamas atlyginimas (toliau – neatlygintino duomenų teikimo sąnaudos), finansuojamos iš šiam registro tvarkytojui skiriamų valstybės biudžeto lėšų. Vyriausybės nustatyta tvarka valstybės biudžeto lėšos registro tvarkytojui, jo prašymu, gali būti išmokamos vieną kartą, kompensuojant visas per praėjusius kalendorinius metus patirtas neatlygintino duomenų teikimo sąnaudas, arba dalimis, kompensuojant dalį einamaisiais metais patirtų neatlygintino duomenų teikimo sąnaudų, o likusią jų dalį kompensuojant tik šioje dalyje nustatyta tvarka patikrinus visų praėjusiais kalendoriniais metais registro tvarkytojo patirtų neatlygintino duomenų teikimo sąnaudų pagrįstumą. Vyriausybės nustatyta tvarka registro tvarkytojas per 2 mėnesius nuo kalendorinių metų pabaigos Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikia auditoriaus arba audito įmonės patikrintus duomenis apie per praėjusius kalendorinius metus patirtas sąnaudas, apskaičiuotas remiantis*

Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuotais ir patvirtintais atlyginimo už duomenų teikimą dydžiais. Vyriausybės įgaliota institucija per 30 darbo dienų nuo registro tvarkytojo pateiktų duomenų apie patirtas sąnaudas kartu su auditoriaus patikrinimo ataskaita gavimo dienos įvertina registro tvarkytojo nurodytų neatlygintino duomenų teikimo sąnaudų, kurias prašoma atlyginti iš valstybės biudžeto lėšų, dydžio pagrįstumą ir pateikia išvadą registro tvarkytojui. Registro tvarkytojo sąnaudos, nurodytos šiame punkte, patikrinamos auditoriaus ar audito įmonės registro tvarkytojo lėšomis. Jeigu Vyriausybės įgaliota institucija nustato, kad registro tvarkytojo pateiktas vertinti sąnaudų dydis yra nepagrįstas, registro tvarkytojas privalo per 10 darbo dienų pateikti patikslintą informaciją. Nepatikslinus informacijos, kompensuojamas tik tinkamai apskaičiuotas ir pagrįstas sąnaudų dydis.“

3. Įsigaliojus Įstatymui Nr. XIII-848, didžiąją registro duomenų dalį neatlygintinai gauna savivaldybės. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiuo metu nėra nustatyto aiškaus mechanizmo atskiriant neatlygintino registro duomenų teikimo kompensavimą valstybės institucijų ir įstaigų funkcijoms vykdyti ir kompensavimą savivaldybės institucijų ar įstaigų funkcijoms vykdyti. Atsižvelgdami į tai, siūlytume Lietuvos Respublikos finansų ministerijai įvertinti, ar Įstatymo 29 straipsnyje nereikėtų nuostatų, susijusių su minėto kompensavimo atskyrimu, siekiant išvengti dvigubo atlyginimo mokėjimo (tiek iš savivaldybės, tiek iš valstybės biudžeto) už neatlygintiną registro duomenų teikimą (registravimą) savivaldybių institucijų ar įstaigų funkcijoms vykdyti.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Jurgita Urbaitė, (8 5) 266 2924, el. p. jurgita.urbaite@tm.lt